

MEMO

Opsteller: Krispijn Beek
Team: Ruimtelijk beleid en Projecten
Kenmerk: D/21/038283
Datum: 14 oktober 2021
Vertrouwelijkheid: Openbaar

Onderwerp: Impact aankondiging congestie elektriciteitsnet door Tennet en Stedin

Aanleiding: Op 12 oktober 2021 heeft de landelijke netbeheerder TenneT congestie afgekondigd voor het terugleveren van energie op het nationale en regionale energienetwerk in de provincie Utrecht. Dit betekent dat nieuwe grootschalige zon- en windinitiatieven in de provincie Utrecht (met een grootverbruik aansluiting) hierdoor niet meer vanzelfsprekend aangesloten kunnen worden op het elektriciteitsnet.

Memo:

Hoe kan het dat er congestie is ontstaan?

Door de snelle groei van duurzame elektriciteitsopwekking uit zonnepanelen en windmolens, maar ook de economische groei loopt het elektriciteitsnet de komende jaren op steeds meer plekken tegen zijn grenzen aan. Alle provincies in Nederland hebben op dit moment al in meer of mindere mate te maken met krapte op het elektriciteitsnet.

In de provincie Utrecht vinden er volop ontwikkelingen plaats op het gebied van verduurzaming van de energievoorziening. De snelheid van deze ontwikkelingen en de snelheid om het elektriciteitsnet hierop aan te passen gaan daarbij niet altijd hand in hand. De netbeheerders geven aan de komende jaren volop te investeren in de energie-infrastructuur om de duurzame groei te faciliteren. Op dit moment is de groei van duurzame teruglevering in verschillende delen van het land zo groot, dat er ook knelpunten gaan ontstaan op het hoogspanningsnet van de landelijke netbeheerder TenneT.

Wat wordt er gedaan om de congestie op te lossen?

De volgende stap is dat TenneT een onderzoek start naar de mogelijkheden om door middel van congestiemanagement extra ruimte te creëren. Daarom kunnen vanaf 12 oktober geen nieuwe aanvragen worden gehonoreerd voor grootschalige duurzame opwek. Het congestiemanagementonderzoek wordt medio december 2021 afgerond.

Wanneer is de congestie opgelost?

TenneT verwacht de knelpunten in de periode 2026-2029 gefaseerd op te kunnen lossen. Ze is al bezig met versterking en uitbreiding van het energienet. Dit worden echter stapsgewijs uitgevoerd en geeft daarmee weer gefaseerd ruimte op het net. De gemeente en de RES regio zullen de samenwerking met de netbeheerders en andere partners in de regio verder intensiveren zodat wij dit waar mogelijk zo goed mogelijk kunnen ondersteunen.

Wat zijn de gevolgen van de congestie voor de RES en lokale initiatieven?

Stedin heeft laten weten dat de congestiemelding van TenneT geen effect heeft op klanten met wie Stedin al een overeenkomst heeft. Ook de ambities die in de RES zijn vastgelegd, denken ze te

kunnen blijven faciliteren. Het tempo of de volgorde van de realisatie van de ambitie komt er wel anders uit te zien.

Gevolgen voor zon op dak

Stedin geeft aan dat initiatieven voor duurzame opwek tot 3 x 80 ampère oftewel ongeveer 200 zonnepanelen nog wel kunnen worden aangesloten. De congestie heeft dus geen gevolgen voor het realiseren van zonnepanelen op particuliere daken of kleinere daken van maatschappelijk vastgoed.

Grotere zonnedaken krijgen wel met het congestiemanagement te maken. Initiatieven waarbij gedurende het jaar geen elektriciteit terug geleverd wordt aan het net kunnen doorgang vinden. Zodra er wel terug geleverd gaat worden krijgen initiatieven wel de gevraagde aanpassing aan de netwerkaansluiting, maar geen transportcapaciteit. Zodra er capaciteit beschikbaar komt worden de aanvragen voor transportcapaciteit op volgorde van binnenkomst afgehandeld. Het advies van Stedin is daarom door te gaan met stimuleren van dergelijke initiatieven, zodat Stedin haar investeringsprogramma kan aanpassen aan de vraag naar transportcapaciteit. Op die manier wordt extra vertraging op moment dat TenneT haar net gereed heeft voorkomen. Voor initiatiefnemers die hun bestaande netwerkaansluiting gebruiken zijn er geen kosten verbonden aan het aanvragen van een aanpassing voor teruglevering. Het is mogelijk dat er capaciteit beschikbaar komt op basis van de uitkomsten van het congestiemanagementonderzoek.

Gevolgen voor zonnevelden en windturbines in Woerden

Het vaststellen van het Afwegingskader grootschalige duurzame energie door de raad van Woerden is een van de eerste stappen geweest om te komen tot initiatieven voor zonnevelden en windturbines. De komende jaren moeten er nog veel stappen gezet worden om de verschillende zoekgebieden zover uit te werken dat initiatieven een vergunning kunnen aanvragen. Voor windturbines eerst de gebiedsvergelijking, daarna het gebiedsproces en het uitschrijven van de maatschappelijke tender. Voor zonnevelden het gebiedsproces en het uitschrijven van de maatschappelijke tender. Nadat de vergunning verleend is kan een initiatief SDE++ subsidie bij het Rijk aangevraagd worden. Pas na toekenning van de landelijke subsidie vraagt een initiatiefnemer een netwerkaansluiting en transportcapaciteit aan.

Specifiek voor gemeente Woerden geldt dat een deel van de gemeente via het netwerk van Stedin in het Zuid-Hollandse deel van het TenneT netwerk valt. Dit deel valt buiten het nu aangekondigde congestiemanagement. Wat de gevolgen hiervan zijn voor de door de raad vastgestelde ambitie vergt nader onderzoek. Dit wordt meegenomen in de gebiedsvergelijking voor windenergie.

TenneT en Stedin baseren hun investeringsprogramma mede op de mate van zekerheid dat er in een zoekgebied initiatieven tot stand komen. Hun advies is daarom om de komende jaren door te werken en voorafgaand aan het uitschrijven van een maatschappelijke tender in overleg te treden over de te hanteren termijn waarbinnen een initiatief z'n vergunning. Het is ook mogelijk dat er capaciteit beschikbaar komt op basis van de uitkomsten van het congestiemanagementonderzoek.

Efficiënt toewijzen beschikbaar komende transportcapaciteit

Met het toewijzen van beschikbaar komende transportcapaciteit aan windprojecten of projecten die wind- en zonne-energie combineren kan meer elektriciteit geproduceerd worden dan met zonne-energie projecten. Stedin geeft in overweging dat het voor het halen van de gestelde ambitie voor 2030 nodig is om ook op windenergie in te zetten, zodat de nieuwe transportcapaciteit zo efficiënt als mogelijk kan worden benut.

Meer onderzoek nodig

TenneT heeft aangekondigd netcongestieonderzoek uit te gaan voeren. De uitkomsten hiervan worden eind december 2021 verwacht. Het kan daarbij gaan over maatregelen als het terugregelen van bestaande wind- en/of zonneparken bij veel aanbod van elektriciteit of om het opvoeren van de vraag naar elektriciteit bij grootverbruikers, bijvoorbeeld door het in de tijd verplaatsen van productieprocessen die veel elektriciteit vergen.

Ook wil gemeente Woerden samen met Stedin onderzoeken welke mogelijkheden de nabijheid van het Zuid-Hollandse netwerk voor initiatieven in Woerden biedt. Zodra hier meer over bekend is zal dit gedeeld worden met de raad.

Voor nu verwijs ik u naar de berichtgeving op de volgende sites:

[Hoogspanningsnet Utrecht bereikt grens voor teruglevercapaciteit | Stedin](#)

[Hoogspanningsnet Utrecht bereikt grens voor teruglevercapaciteit - TenneT](#)